



KANDIDAT

219

PRØVE

JUS1003 1 Forvaltningsrett I

Emnekode	JUS1003
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	10.02.2023 08:00
Sluttid	10.02.2023 14:00
Sensurfrist	03.03.2023 22:59
PDF opprettet	27.08.2023 16:56

Seksjon 1

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
i	Informasjon	Informasjon eller ressurser
1	Del I Praktikum - Spørsmål 1	Langsvar
2	Del I Praktikum - Spørsmål 2	Langsvar
3	Del I Praktikum - Spørsmål 3	Langsvar
4	Del I Praktikum - Spørsmål 4	Langsvar
5	Del II - Teori	Langsvar

1 Del I Praktikum - Spørsmål 1

Lillevik manglet et moderne utested, noe Peder Ås bestemte seg for å gjøre noe med. Han hadde arvet et lite forretningsbygg sentralt i byen med flott utsikt, og søkte om skjenkebevilling etter alkoholoven § 1-7. Ifølge søknaden skulle dette være et sted med moderne design og et bredt utvalg av lokalbrygget øl.

Kommunen innhentet uttalelser etter alkoholoven § 1-7 andre ledd, uten at det fremkom noen innvendinger. Formannskapet valgte likevel å avslå søknaden, med 7 mot 5 stemmer. Av møtereferatet fremgikk det at særlig to medlemmer av formannskapet hadde engasjert seg i saken og uttalt seg kritisk til søknaden. Ett medlem, Marte Kirkerud, viste til at skjenkebevilling for et slikt utested ville bryte med det helhetlige bybildet i Lillevik sentrum. Turister fløkket ofte til byen for å se en tradisjonell, norsk småby. Et annet medlem, Lars Holm, viste til at det foreslåtte utestedet befant seg i samme område som den lokale barnehagen og ungdomsskolen, og at utestedets beliggenhet ville ha en negativ påvirkning på Lilleviks ungdom. Dette budskapet gjentok Holm i et intervju i lokalavisen etter formannskapets behandling av søknaden.

Peder Ås opplevde avslaget som urettferdig. Som det fremgikk av søknaden hadde han bred erfaring fra utelivsbransjen, blant annet som daglig leder for en veikro. Han mente at avslaget ikke var basert i de alkoholpolitiske vurderingene som alkoholoven fordrer en vurdering av. Ås begynte derfor å undersøke saken, og avdekket flere uvanlige forhold. Ås oppdaget at medlemmet i formannskapet Marte Kirkerud var bosatt i samme gate som det foreslåtte utestedet. Kirkerud brukte også mye av sin tid på å pleie en hage med prisvinnende rosebusker. Denne hagen var synlig fra det foreslåtte utestedet.

Det ble også avdekket at fraværet av utesteder i Lillevik hadde historiske røtter. Medlemmet Lars Holm hadde lenge vært medlem av foreningen «Tradisjonstro Lillevik», som jobbet for å holde alkoholkonsum i byen nede og for bevaring av den gamle bygningsmassen i Lillevik sentrum. Foreningen hadde et bredt medlemskap blant byens innbyggere. Etter vedtektene var foreningens hovedformål «å bevare det tradisjonsrike Lillevik sentrum», «å forhindre kommersialisering av sentrum» og «å beholde et sentrum fritt for rus og hærverk».

Peder Ås kontaktet en journalist, og fikk trykket disse opplysningene i lokalavisen. Journalisten avdekket også at Lars Holm hadde en bror som drev et av de få andre stedene i Lillevik omegn som hadde skjenkebevilling. Lars Holm tok til motmæle i et leserinnlegg, og viste til at selv om han hadde betalt medlemskontingent i en årrekke, hadde han ikke deltatt på foreningens møter.

Spørsmål 1:

Burde Marte Kirkerud og/eller Lars Holm trukket seg fra behandlingen av søknaden om bevilling etter alkoholoven § 1-7?

Skriv ditt svar her...

Tvistens parter er Peder Ås på den ene siden og Lillevik kommune på den andre siden.

Peder søkte om skjenkebevilling etter alkoholoven § 1-7, og fikk avslag på søknaden. Han mente at søknaden var urettferdig, og at avslaget ikke var basert i de alkoholpolitiske vurderingene som alkoholoven fordrer.

Det overnordnede spørsmålet er om Marte Kirkerud og Lars Holm er inhabile.

Forvaltningsloven (heretter fvl.) lov av 10. februar 1967 kommer til anvendelse, ettersom Lillevik kommune er et "organ for (...) kommune", jf. fvl. § 1.

Kapittel II i loven reguler habilitet. Kapitlet gjelder for både "enkeltvedtak" og "forskrifter", jf. fvl. § 3. I vår sak er det på det rene at det foreligger et "enkeltvedtak", ettersom avgjørelsen gjelder avvisning av en sak, jf. fvl. § 2 (3).

Rettslig grunnlag er fvl. § 6 (1). Det følger av bestemmelsen at en "offentlig tjenestemann" er inhabil til å "tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse" eller til "å treffe avgjørelse" i en "forvaltningssak".

Således beror det rettslige vurderingstemaet på om Marte er å anse som "offentlig tjenestemann".

Ordlyden taler for at tjenestemannen må være ansatt i kommunen.

I den foreliggende saken er Marte og Lars medlemmer av formannskapet. På bakgrunn av det er det følgelig klart at de ikke er "offentlig tjenestemann", ettersom de ikke er ansatt i kommunen.

Habilitetsreglene gjelder likevel for enhver annen som "utfører tjeneste" eller "arbeid" for et forvaltningsorgan, jf. fvl. § 10.

Ordlyden er klar og forankrer at habilitetsreglene likevel gjelder tilsvarende for Marte og Lars, som medlemmer i formannskapet.

Det er på det rene at Marte og Lars har truffet en avgjørelse i en "forvaltningssak". Således kommer habilitetsreglene til anvendelse.

De absolutte habilitetsreglene er skjønnsfrie og fremkommer av fvl. § 6 (1) litra a-e. Det er følgelig klart at Marte og Lars ikke rammes av disse.

Likevel kan de bli anses inhabile etter de relative habilitetsreglene, jf. fvl. § 6 (2) første punktum. Det følger av bestemmelsen at man likevel anses inhabil når det foreligger et "særegent forhold" som er "egnet til å svekke tilliten" til hans upartiskhet.

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden er at det er to kumulative vilkår som må være oppfylt for at Marte og Lars skal anses inhabile.

Videre vil vurderingen foretas adskilt. Det vil først ses til om Marte er inhabil etter de relative habilitetsreglene, før det ses til om Lars rammes av disse.

Således beror det rettslige vurderingstemaet på om forholdet mellom Peder og Marte er å anse som et "særegent forhold".

Ordlyden taler for at det er en høy terskel og at det må være et forhold utenom det alminnelige. Ordlyden taler også for at det må foretas en konkret skjønsmessig helhetsvurdering.

I forarbeidene er det lagt til grunn at det må være snakk om et forhold som skiller seg fra normale forhold som alle andre befinner seg i, jf. NOU 2019:5.

Sivilombudet har reist habilitetsspørsmålet ved en rekke ulike anledninger, jf. blant annet SOMB-1998-9. Sivilombudet uttalte i den nevnte rettsavgjørelsen at ordlyden må forstås slik at det må være et forhold utenom det vanlige, men at det bestemmelsen ikke oppstiller noe krav om at forholdet må være unikt.

På den ene siden ligner forholdet mellom Marte og Peder på situasjonen som var i Rt. 1996 s. 64 (Hegnar Hotell). Saken gjaldt gyldigheten av et kommunestyrets vedtak om skjenketiden for Lyngør Appartmentshotell. Høyesterett kom frem til at det forelå et "særegent forhold" mellom kommunestyremedlemmet og hotellet som søkte. Bakgrunnen for denne forståelse var at vedkommende hadde tilknytning til en tomt som grenset opp til det hotell som søkte bevilning.

Overført til vår sak er det på det rene av sakens faktum at Marte var bosatt i samme gate som det foreslåtte utstedet. Sett i lys av kjennelsen til Høyesterett, er dette et tungtveiende moment som trekker klart i retning av at det foreligger et "særegent forhold" mellom Marte og Peder. Bakgrunnen for synspunktet er at Hegnar hotell-dommen er å betrakte som en prejudikat dom, og har flere likheter ved faktumet som vi har i vår sak.

På den andre siden er det ingen holdepunkter i sakens faktum som taler for at Marte og Peder hadde et bekjenskap til hverandre. Dette svekker det ovennevnte synet, og taler følgelig i retning av at det ikke foreligger et "særegent forhold".

Det sistnevnte momentet må sies å bli svekket av at Marte uttalte at skjenkebevilning vil bryte med det helhetlige bybildet av Lillevik sentrum. Momentene kan ikke tillegges alt for mye vekt, ettersom faktumet er noe usikkert, men er likevel av betydning ved en konkret helhetsvurdering.

Et annet aspekt ved saken er Marte brukte mye av sin tid på å pleie hage med prisvinnende rosebusker. Det nevnte momentet taler følgelig for at Marte ikke ville at forretningsbygget til Peder skulle få skjenkebevilning, ettersom det ville skape støy for henne når hun pleide hagen. Således taler momentet i favør at det foreligger et "særegent forhold".

Det sistnevnte momentet må tillegges ytterligere vekt, ettersom at hagen var synlig fra det foreslåtte utestedet.

Etter en konkret helhetsvurdering taler de beste grunner for at det foreligger et "særegent forhold". Det avgjørende er hvor lik vår sak er med Hegnar hotell-dommen.

Videre beror vurderingstemaet på om det særegne forholdet var "egnet til å svekke tilliten" til Martes upartiskhet.

Ved avgjørelsen i saken det blant annet legges vekt på om saken kan innebære "særlig fordel, tap eller ulempe" for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om "ugildhetsinnsigelse" er reist av en part, jf. fvl. § 6 (2) annet punktum.

Ordlyden taler for at listen ikke er uttømmende, men skal anses som en rettesnor for den videre vurdering.

Det er lagt til grunn i lovens forarbeider at det må foretas en objektiv vurdering med hensyn til hvordan det vil se ut for partene og det offentlige, jf. NOU 2019:5 s. 224.

I den nevnte dom Rt. 1996 s. 64 stadfestet førstevoterende (dommer Coward) i sitt votum hva hensynene bak habilitetsreglene er. Dommer Coward uttalte at "Habilitetsreglene i forvaltningsloven skal sikre korrekte avgjørelser, opprettholde tilliten til dem som fatter avgjørelsene, og beskytte beslutningstakerne mot at det sås tvil om deres troverdighet. Disse hensynene gjelder også når det er en folkevalgts private interesse som skal vurderes.", jf. s. 68.

Kjennelsen i den ovennevnte dommen taler helt klart i retning av at det særegne forholdet i vår sak var "egnet til å svekke tilliten" til Martes upartiskhet. Bakgrunnen for denne forståelsen er at den nevnte dom er prejudikat.

Den ovennevnte dom har betydelig overføringsverdi til vår sak, ettersom faktumet og rettsspørsmålet er nevneverdig likt, samt at den forankrer hva som er hensynene bak reglene i lovens kapittel II.

På den ene siden vil en alminnelig forståelse være at avgjørelsen som kommunen har vedtatt vil innebære en "særlig fordel" for Marte, ettersom at hun nå ikke vil bli påvirket av støy. Således trekker dette klart i favør at det særegne forholdet er "egnet til å svekke tilliten" til hennes upartiskhet.

På den annen side er det ingen holdepunkter i sakens faktum som taler for at Peder skulle opprette et festlokale. Så det er ikke sikkert at støynivået ville være så kraftig. På bakgrunn av det taler det nevnte moment i retning av at det særegne forholdet ikke var "egnet til å svekke tilliten" til hennes upartiskhet. Momentet kan ikke tillegges særlig mye vekt, ettersom faktumet er noe usikkert rundt dette.

Samtidig må det sies at det ble reist en form for indirekte "ugildhetsinnsigelse" av Peder, ettersom han hevdet at avslaget ikke var basert i de alkoholpolitiske vurderingene som alkoholloven fordrer en vurdering av.

Det sistnevnte må ses i lys av at Peder kontaktet en journalist og fikk trykket opplysningene i lokalavisen. At en slik opplysning kommer frem i lokalavisen er lite heldig for kommunen, og taler for at den foreliggende saken vil ha en bred offentlig interesse i kommunen. I saken Rt. 1994 s. 1372 ble det stadfestet Høyesterett at terskelen for inhabilitet er lavere forsaker som har offentlig interesse. Således trekker det i favør at det særegne forholdet var "egnet til å svekke tilliten" til Martes upartiskhet.

Tillitshensynet underbygger det sistnevnte. Tillitshensynet er et alminnelig forvaltningsrettslig prinsipp, som er helt sentralt for forvaltningen å ivareta, dersom de skal ha tillit fra borgerne. I den foreliggende saken har Marte uttalt seg sterkt i mot at skjenkebevilling vil bryte med det helhetlige bybildet i Lillevik sentrum. Denne uttalelsen taler for at tilliten til Marte vil være svekket dersom hun kan foreta avgjørelser om skjenkebevilling.

Vise verca taler effektivitetshensynet i retning av at kommunen ikke alltid kan ta hensyn til om det blir reist inhabilitetsinnsigelse, og til tilliten til borgerne. Bakgrunnen for det er at kommunen må bruke tid og ressurser på en hensiktsfull måte, og det vil være lite rimelig om dem skal kunne ivareta alle inhabilitetsinnsigelser.

Det sistnevnte må tillegges ytterligere vekt, ettersom en alminnelig tolkning ut ifra faktum er at Lillevik kommune er å betrakte som en relativt liten kommune. Dette taler følgelig for at noe motsetningsforhold lettere vil kunne oppstå, spesielt ved folkevalgte.

Etter en konkret totalvurdering er det særegne forholdet "egnet til å svekke tilliten" til Martes upartiskhet. Det avgjørende er tillitshensynet i tråd med kjennelsen i Hegnar hotell-dommen.

Oppsummert er de to kumulative vilkårene for inhabilitet oppfylt. Marte burde derfor trukket seg fra behandlingen av søknaden om bevilling etter alkoholloven § 1-7.

Videre ses det til om Lars burde trukket seg fra behandlingen om bevilling etter alkoholoven § 1-7.

Således beror det rettslige vurderingstemaet på om det foreligger et "særegent forhold".

Ordlyden taler for at det er en høy terskel og at det må være et forhold utenom det alminnelige. Ordlyden taler også for at det må foretas en konkret skjønnsmessig helhetsvurdering.

I forarbeidene er det lagt til grunn at det må være snakk om et forhold som skiller seg fra normale forhold som alle andre befinner seg i, jf. NOU 2019:5.

Sivilombudet har reist habilitetsspørsmålet ved en rekke ulike anledninger, jf. blant annet SOMB-1998-9. Sivilombudet uttalte i den nevnte rettsavgjørelsen at ordlyden må forstås slik at det må være et forhold utenom det vanlige, men at det bestemmelsen ikke oppstiller noe krav om at forholdet må være unikt.

På den ene siden hadde Lars stilt seg kritisk til søknaden til Peder før det var vedtatt i formannskapet. Dette taler følgelig i retning av at han var imot søknaden og at det foreligger et "særegent forhold".

På den annen side er det ikke uvanlig med ytringer og meninger blant folkevalgte. Dette svekker det ovennevnte synet om at forholdet mellom Peder og Lars er å betrakte som et "særegent forhold".

Samtidig må det påpekes av Lars ved flere anledninger hadde stilt seg kritisk til søknaden til utestedet. Således peker det i retning av at dette var mer en kampsak for Lars, enn det var en ytring.

Et annet aspekt ved saken er at Lars var medlem av foreningen "Tradisjonstro Lillevik", som jobbet for å holde alkoholkonsum i byen nede og for bevaring av den gamle bygningsmasse i Lillevik Sentrum. Momentet må sies å tillegges særdeles vekt, og klart trekke i retning av at det foreligger et "særegent forhold".

Samtidig svekkes momentet betraktelig ved at Lars ikke hadde betalt medlemskontingent i en årrekke og at han ikke hadde deltatt på foreningens møter.

Likevel var formålet til foreningen av en så sterk karakter at dette taler i favør at det foreligger et "særegent forhold". Dette må tillegges betydelig ytterligere vekt, ettersom Lars hadde en bror som drev et av de få andre stedene i Lillevik omegn som hadde skjenkebevilling.

Det sistnevnte må ses i lys av fvl. § 6 (1) litra b. Hvor Lars har er i slekt med en bror, som vil ha interesse av utfallet i saken. Selv om forskjellen er at broren ikke er å betrakte som part i saken, må momentet likevel ses i sammenheng med den nevnte bestemmelsen.

Etter en totalvurdering taler de sterkeste grunner for at det forholdet mellom Lars og Peder er å anse som et "særegent forhold". Det avgjørende er at momentene kumuleres.

idere beror vurderingstemaet på om det særegne forholdet var "egnet til å svekke tilliten" til Martes upartiskhet.

Ved avgjørelsen i saken det blant annet legges vekt på om saken kan innebære "særlig fordel, tap eller ulempe" for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal

også legges vekt på om "ugildhetsinnsigelse" er reist av en part, jf. fvl. § 6 (2) annet punktum.

Ordlyden taler for at listen ikke er uttømmende, men skal anses som en rettesnor for den videre vurdering.

Det er lagt til grunn i lovens forarbeider at det må foretas en objektiv vurdering med hensyn til hvordan det vil se ut for partene og det offentlige, jf. NOU 2019:5 s. 224.

I den nevnte dom Rt. 1996 s. 64 stadfestet førstevoterende (dommer Coward) i sitt votum hva hensynene bak habilitetsreglene er. Dommer Coward uttalte at "Habilitetsreglene i forvaltningsloven skal sikre korrekte avgjørelser, opprettholde tilliten til dem som fatter avgjørelsene, og beskytte beslutningstakerne mot at det sås tvil om deres troverdighet. Disse hensynene gjelder også når det er en folkevalgts private interesse som skal vurderes.", jf. s. 68.

På den ene siden vil ikke utfallet i saken innebære noen "særlig fordel" for Lars. Men utfallet i saken vil derimot innebære en "særlig fordel" for noen han har nær personlig tilknytning til, altså broren hans. Det er på det rene at broren vil ha en "særlig fordel" ved at Peder ikke får skjenkebevilling, ettersom han vil da ha mindre konkurranse. Således må momentet tillegges særdeles vekt, og tale i favør at det særegne forholdet er "egnet til å svekke tilliten" til Lars sin upartiskhet.

På den andre siden er det ingen holdepunkter i sakens faktum som taler i retning av at Lars hadde et godt forhold til hans bror. Dette svekker det ovennevnte synet.

Et annet aspekt ved saken er at Lars ved gjentatte ganger hadde uttalt seg kritikkverdig til søknaden til Peder. Både før og etter søknaden var behandlet. Ved at han har gjort det ved et intervju med lokalavisen, taler for at tillitsprinsippet er vesentlig svekket. Som nevnt er tillitsprinsippet et viktig prinsipp for forvaltningen, ettersom tilliten fra borgerne er helt essensielt for en forsvarlig saksbehandling.

På den annen side igjen taler effektivitetshensynet som nevnt at en hver inhabilitetsinnsigelse ikke kan bli behandlet, ettersom forvaltningen må ivareta sin tid og ressurser på en god måte.

Momentet vedrørende medlemsskapet hans i foreningen "Tradisjonstro, Lillevik" må sies på den ene siden å tale i retning av at han er inhabil, ettersom formålene til foreningen var så sterke. Samtidig må det sies at på den annen side å tale i retning av at han ikke er inhabil, ettersom han ikke hadde betalt medlemsskontingens i en årrekke, og at han ikke hadde deltatt på foreningens møter.

Det av at saken vi her står ovenfor er av offentlig interesse, taler for at terskelen for inhabilitet er senket, jf. Rt. 1994 s. 1372.

Etter en helhetsvurdering er det særegne forholdet "egnet til å svekke tilliten" til Lars sin upartiskhet. Momentet som tillegges avgjørende vekt er at utfallet i saken innebærte en "særlig fordel" for broren hans, i tråd med at saken hadde offentlig interesse.

Oppsummert er de kumulative vilkårene for inhabilitet også oppfylt hos Lars. Følgelig burde Marte og Lars trukket seg fra behandlingen av søknaden om bevilling etter alkoholloven § 1-7 for å fått en ryddig og forsvarlig saksbehandling. Rettssikkerhetshensynet taler også for at de burde trukket seg fra behandlingen av søknaden.

Konklusjonen er at Marte og Lars er inhabile og burde trukket seg fra behandlingen av søknaden om bevilging etter alkoholloven § 1-7.

Ord: 2594

2 Del I Praktikum - Spørsmål 2

Etter oppslagene i lokalavisen bestemte Peder Ås seg for å sende inn en ny søknad etter alkoholloven § 1-7. Han hadde nå endret på planene for utestedet, og gått for et mer tradisjonsrikt interiør fremfor et moderne inntrykk. Denne gangen ble søknaden innvilget. Skjenkebevillingen førte til sterke reaksjoner i lokalmiljøet. Foreningen «Tradisjonstro Lillevik» påklaget vedtaket, og mente dette utestedet ville ødelegge det lange arbeidet foreningen hadde lagt ned i bevaringen av Lillevik sentrum.

Spørsmål 2:

Hadde foreningen «Tradisjonstro Lillevik» klagerett på avgjørelsen om skjenkebevilling?

Skriv ditt svar her

Det foreligger en rettslig tvist mellom foreningen Tradisjonstro Lillevik på den ene siden og Lillevik kommune på den andre siden.

Foreningen hevdet at de hadde rettslig klageadgang.

Det overordnede spørsmålet er om foreningen "Tradisjonstro Lillevik" hadde klagerett på avgjørelsen om skjenkebevilling.

Forvaltningsloven lov av 10. februar 1967 (heretter fvl.) kommer til anvendelse, jf. spm. 1.

Klage og omgjøring er gjennomgående regulert i fvl. kapittel VI. For at kapitlet skal komme til anvendelse må avgjørelsen i saken være et "enkeltvedtak", jf. fvl. § 3. I vår sak er det på det rene at avgjørelsen i saken til Peder er å betrakte som et "enkeltvedtak", jf. fvl. § 2 (1) litra b. Således kommer kapitlet til anvendelse.

Rettslig utgangspunkt er fvl. § 28. Det fremgår av bestemmelsen at et "Enkeltvedtak" kan påklages av en "part" eller annen med "rettslig klageinteresse".

Ordlydene er noe vag.

Det er på det rene at det foreligger et "enkeltvedtak", jf. drøftelsen ovenfor. Spørsmålet i saken knytter seg opp mot om foreningen er å betrakte som "part" eller annen med "rettslig klageinteresse".

Legaldefinisjonen av en part fremgår av fvl. § 2 (1) litra e. Det følger av bestemmelsen at en part er en person som en avgjørelse "retter seg mot" eller "som saken ellers direkte gjelder".

Således ses det først hen til om avgjørelsen "retter seg mot" foreningen.

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden er at det er snakk om adressaten av vedtaket.

I vår sak er det uomtvistet at det er Peder som er adressaten av vedtaket. Således er det klart at foreningen ikke faller inn under dette vilkåret.

Videre er spørsmålet om "saken ellers direkte gjelder" foreningen.

Ordlyden er som nevnt noe vag, men den taler for at det må være noen som blir så sterkt berørt at dem må bli ansett som part i saken.

I den foreliggende kan heller ikke foreningen sies å falle inn under denne ordlyden, selv om dem helt klart har en interesse av avgjørelsen i saken til Peder.

Oppsummert er ikke foreningen å betrakte som part i saken.

Videre beror det rettslige vurderingstemaet i saken på om foreningen kan sies å ha "rettslig klageinteresse" i saken.

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden tilsier at dette vilkåret skal tolkes noe videre enn partsbegrepet.

I forarbeidene til forvaltningsloven er det lagt til grunn at "rettslig klageinteresse" skal forstås på samme måte som "rettslig interesse" etter tvistemålsloven § 54, jf. Ot.prp.nr. 38 (1964-1965) s. 98. Dette synet er videre fulgt opp i rettspraksis, jf. blant annet Rt. 2003 s. 833.

Den nevnte bestemmelsen er erstattet av tvl. § 1-3 (2). Det følger av bestemmelsen at den som reiser saken, må påvise et "reelt behov" for å få kravet avgjort i forhold til saksøkte. Dette avgjøres ut fra en samlet vurdering av "kravets aktualitet" og "partenes tilknytning" til det.

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden er at det avgjørende er hvor reelt behovet er for foreningen å få kravet avgjort i forholdt til Peder.

Spørsmålet vedrørende "rettslig klageinteresse" har vært reist ved en rekke ulike anledninger i Høyesterett, jf. blant annet Rt. 1980 s. 569, Rt. 1982 s. 1710 og i den nyere dom Rt. 2003 s. 833. I den sistnevnte dommen kom retten frem til at foreningen hadde tilstrekkelig tilknytning til søksmålgjenstanden. Momenter som ble retten la sentral vekt på var blant annet størrelsen på medlemsmasse, foreningens lengde, om dem hadde samarbeid med noen andre foreninger, om foreningen var fast og konsistent og formålet med foreningen.

Det er alminnelig antatt i juridisk teori at man kan vektlegge momenter som er inntatt i tvl. § 2-1 (2). Selv om det likevel skal sies at det er disse momenter som er presisert gjennom Høyesterett. Så betydningen er nok ikke så altfor stor.

På den ene siden taler formålet til foreningen i retning av at dem hadde et "reelt behov" for å få kravet avgjort. Bakgrunnen for dette synspunktet er at etter vedtektene var foreningens hovedformål "å bevare det tradisjonsrike Lillevik sentrum", samt "å forhindre kommersialisering av sentrum", og "å beholde et sentrum fritt for rus og hærverk". Momentet må tillegges betydelig vekt.

Momentet må tillegges ytterligere vekt ved at formålet må sies å bunne ut i tradisjonsrike og sunne verdier - noe som er anerkjent i rettspraksis.

Samtidig må det sies at på den annen side er de sakene som har fått medhold, som regel fått medhold på grunn av at foreningene ønsket å ivareta naturverninteresser, jf. blant annet Rt. 2003 s. 833 hvor retten la avgjørende vekt på at det arbeid som organisasjonen har drevet i samarbeid med naturvernorganisasjoner, entydig er bygget på miljø- og naturverninteresser, jf. avsnitt 40.

Likevel kan foreningen sies å ha en viss form for naturverninteresse ved at de ønsker å beholde det tradisjonsrike Lillevik, og den gamle bygningsmassen. Dette taler følgelig klart i retning av at foreningen hadde et "reelt behov" for å få saken avgjort.

En annen side ved saken er at foreningen må sies å ha en relativt stor indirekte tilknytning til saken, ettersom avgjørelsen i saken til Peder berører vedtektene til foreningen i noe grad. Således taler dette for at foreningen hadde et "reelt behov" for å få saken avgjort, og herunder at de har "rettslig klageinteresse" i saken.

Momentet vedrørende foreningens varighet gir ikke noe uttrykkelig veiledning i vår sak, ettersom sakens faktum ikke inneholder noen særlige holdepunkter vedrørende temaet som kan trekke i den ene eller andre retningen. Samtidig får vi vite at Lars ikke hadde betalt medlemskontingent i en "årrekke". Dette taler for at foreningen er av en viss varighet, og herunder i retning av at foreningen hadde "rettslig klageinteresse".

Foreningen må likevel sies å være "fast og konsistent", noe som ble lagt vesentlig vekt på i den ovennevnte dommen. Følgelig taler det for at foreningen hadde "rettslig klageinteresse" i saken.

Foreningen hadde også en "formalisert medlemsskapsordning", ettersom de hadde medlemskontingent og møter. Dette peker i retning av at de hadde "rettslig klageinteresse".

Et annet moment av vesentlig betydning for saken er at skjenkebevillingen skapte sterke reaksjoner i lokalmiljøet i Lillevik. En alminnelig forståelse er dermed at foreningen har bred anerkjennelse i lokalmiljøet og side kravet berør Lillevik som kommune, taler "kravets aktualitet" i retning av at foreningen har "rettslig klageinteresse".

Rettsikkerhetsprinsippet taler også i retning av at foreningen bør ha "rettslig klageinteresse", ettersom saken tydelig førte til så mange sterke reaksjoner hos foreningen og lokalmiljøet. Kommunen skal ivareta interessene hos borgerne i kommunen, og ut ifra sakens faktum taler det som nevnt klart i retning av at foreningen har "rettslig klageinteresse" i saken.

På den annen side svekker effektivitetsprinsippet det sistnevnte synet. Samtidig må effektivitetsprinsippet sies å ikke stå like sterkt her, som det ville gjort ellers. Bakgrunnen for denne forståelse er at var så mange i lokalmiljøet og foreningen som var opptatt av denne saken.

Etter en konkret helhetsvurdering taler de beste grunner for at foreningen "Tradisjonstro Lillevik" har "rettslig klageinteresse" i saken. Det legges avgjørende vekt på formålene til foreningen, i tråd med rettsikkerhetshensynet.

Oppsummert har foreningen "rettslig klageinteresse" i saken og vil dermed ha adgang til å klage på vedtaket til det forvaltningsorgan som er nærmest overordnet det forvaltningsorganet som traff vedtaket i saken.

Konklusjonen er at foreningen "Tradisjonstro Lillevik" har klagerett på avgjørelsen om skjenkebevilling.

Ord: 1197

3 Del I Praktikum - Spørsmål 3

Samtidig som foreningen «Tradisjonstro Lillevik» klagde, valgte Marte Kirkerud å ta saken i egne hender. Hun bygget et skur i hagen som blokkerte utsikten til utestedet. Peder Ås mente dette skuret forverret utsikten fra utestedet, og spurte kommunen hvorfor han ikke hadde fått nabovarsel. Saksbehandleren i kommunen, Eva Brems, informerte Peder om at skuret ikke hadde blitt byggesaksbehandlet.

Peder mente dette var i strid med plan- og bygningsloven, og rettet en henvendelse til kommunen om å foreta en ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven § 32-1. Eva Brems svarte at kommunen ikke hadde kapasitet til å følge opp saken. Det ville derfor ikke bli foretatt noen ulovlighetsoppfølging. Peder mente dette var uholdbart, og påklaget beslutningen om å ikke foreta ulovlighetsoppfølging til fylkesmannen. Eva Brems, som tok imot klagen, viste til at det var kommunen selv som bestemte om det skulle foretas ulovlighetsoppfølging og sendte derfor ikke klagen videre til fylkesmannen.

Spørsmål 3:

Legg til grunn at byggingen av skuret er et tiltak av «mindre betydning». Har Peder Ås klagerett på avgjørelsen om å ikke foreta ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven § 32-1?

Skriv ditt svar her

Twistens parter er Peder Ås på den ene siden og Lillevik kommune/v Eva Brems på den andre siden.

Peder hadde sendt en klage som følge av at han ikke hadde fått nabolklage. Eva fulgte ikke opp klagen, ettersom hun hevdet at kommunen ikke hadde kapasitet til å følge opp saken.

Det overordnede spørsmålet er om Peder har klagerett på avgjørelsen om å ikke foreta ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven § 32-1.

Det legges til grunn at byggingen av skuret er et tiltak av "mindre betydning", jf. faktum.

Dersom overtredelsen er av "mindre betydning", kan kommunen avstå fra å forfølge ulovligheten. Beslutning om dette er ikke et "enkeltvedtak", jf. pbl. § 31-1.

Forvaltningsloven (heretter fvl.) lov av 10. februar 1967 kommer til anvendelse, jf. spm. 1.

Vedtak som kan påklages er gjennomgående regulert i fvl. § 28 (1). Det følger av bestemmelsen at et "enkeltvedtak" kan påklages av en "part".

Det er på det rene at Peder er "part" i saken, jf. fvl. § 2 litra e.

Således beror det rettslige spørsmålet i vår sak på om det at Eva ikke fulgte opp klagen er å anse som et "enkeltvedtak".

Legaldefinisjonen av et enkeltvedtak fremgår av fvl. § 2 (1) litra b. Et enkeltvedtak er et vedtak som gjelder "rettigheter eller plikter" til "en eller flere bestemte personer".

Det er på det rene at saken gjelder Peder. Spørsmålet knytter seg opp imot om avgjørelsen til Eva ved å ikke følge opp saken gjelder "rettigheter eller plikter" for Peder.

Således blir det rettslige vurderingstemaet i vår sak på om det at Eva velger å ikke følge opp saken gjelder "rettigheter eller plikter" for Peder.

Ordlyden er meget vag, og gir ikke særlig mye veiledning til vårt spørsmål.

I forarbeidene er det lagt til grunn at det er et skille mellom enkeltvedtak og prosessledende avgjørelser, hvor prosessledende avgjørelser som normalt ikke skal kunne påklages særskilt, jf. Ot.prp.nr. 38 (1964-1965) s. 92 og 93. Ordlyden taler således for at terskelen er høy.

Synet er til dels fulgt opp i rettspraksis, jf. Rt. 2011 s. 1433. Men hvor retten stadfestet at det unntaksvis kan være grunnlag for å betrakte prosessledende avgjørelser som enkeltvedtak, jf. avsnitt (42).

Overføringsverdien av dommen er at det må det foretas en skjønnsmessig helhetsvurdering på om den prosessledende avgjørelsen er å betrakte som et "enkeltvedtak".

I den ovennevnte dommen uttaler retten at helhetsvurderingen må tas utgangspunkt i behovet for parten.

På den ene siden må det sies at det foreligger et sterkt behov for Peder å få kommunen til å behandle klagen hans, ettersom skuret i hagen til Marte ødela betraktelig for utsikten til utestedet til Peder.

På den annen side er det som ikke oftest utsikten et utested har som tiltrekker seg kunder. Følgelig taler det økonomiske hensynet i retning av at den prosessledende avgjørelsen ikke skal betraktes som et enkeltvedtak.

Samtidig kan det sies at rettssikkerhetshensynet taler for at den prosessledende avgjørelsen skal betraktes som et "enkeltvedtak", ettersom rettssikkerhetshensynet skal ivareta forutberegnelighet og sikre at det blir korrekte avgjørelser i forvaltningen. På bakgrunn av det må momentet sies å tillegges tungtveiende vekt, ettersom klagen til Peder ikke blir vurdert.

På den annen side igjen anfører Eva at kommunen ikke hadde kapasitet til å følge opp saken. Innsigelsen tolkes som en henvisning til effektivitetsprinsippet. Prinsippet handler om at forvaltningen må utnytte tid og ressurser på en hensiktsmessig måte. Innsigelsen må tillegges noe vekt, men god forvaltningsskikk i tråd med rettssikkerhetshensynet tilsier at klagen burde blitt fulgt opp, og dermed tale i favør at det prosessledende avgjørelsen er å anse som et "enkeltvedtak".

I den nevnte dom inntatt i Rt. 2011 s. 1433 la retten vekt på at pasientens rettigheter var ivaretatt gjennom andre regler, jf. avsnitt 50. Overført til vår sak fremkommer det ikke at Peders regler er ivaretatt gjennom andre regler, således taler dette i favør at den prosessledende avgjørelsen skal forstås som et "enkeltvedtak".

På den annen siden igjen taler sammenhengen mellom de ulike klagereglene i forvaltningsloven mot å betrakte et prosessledende avgjørelse som et "enkeltvedtak".

Peder anførte videre at kommunen ikke hadde sent han en nabovarsel. Anførselen taler i retning av at den prosessledende avgjørelsen er å betrakte som et "enkeltvedtak", og må tillegges betydelig vekt. Bakgrunnen for denne forståelsen er at kommunen ikke har overholdt reglene, jf. pbl. § 21-3.

Etter en konkret helhetsvurdering taler de beste grunner for at den prosessledende avgjørelsen er å betrakte som et "enkeltvedtak". Det avgjørende er rettssikkerhetshensynet, samt kommunens overtredelse av nabovarselet.

Ettersom Peder er "part" og at det foreligger et "enkeltvedtak" har Peder klagerett på avgjørelsen om å ikke foreta ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven.

Konklusjonen er at Peder har klagerett på avgjørelsen om å ikke foreta ulovlighetsoppfølging etter plan- og bygningsloven § 32-1.

Ord: 785

4 Del I Praktikum - Spørsmål 4

Peder Ås følte nå at han hadde blitt svært dårlig behandlet av Lillevik kommune. Han sendte derfor en ny klage, hvor han hevdet at kommunen ikke hadde saksbehandlet hans klage på manglende ulovlighetsoppfølging riktig. Eva Brems gjentok at Ås ikke hadde klagerett.

Spørsmål 4:

Legg til grunn at oppføringen av skuret er et tiltak av «mindre betydning». Har Peder Ås klagerett på kommunens behandling av saken?

Skriv ditt svar her

Tvistens parter er Peder Ås på den ene siden og Lillevik kommune/v Eva Brems på den andre siden.

Peder hevdet at kommunen ikke hadde saksbehandlet hans klage på manglende ulovlighetsoppfølging riktig.

Det overordnede spørsmålet er om Peder har klagerett på kommunens behandling av saken.

Forvaltningsloven (heretter fvl.) lov av 10. februar 1967 kommer til anvendelse, jf. spm. 1

Om forberedelse m.m. av klagesaker gjelder kapittel V tilsvarende, jf. fvl. § 33.

"Enkeltvedtak" skal "grunngis". Forvaltningsorganet skal gi begrunnelsen "samtidig" med at vedtaket treffes, jf. fvl. § 24.

Det rettslige grunnlaget er fvl. § 25. Det følger av bestemmelsen at i begrunnelsen av enkeltvedtaket skal vises til de "regler vedtaket bygger på", med mindre "parten kjenner reglene".

Ordlyden taler for at det er snakk om en pliktregel. Bakgrunnen for denne forståelsen er at bestemmelsen bruker ordlyden "skal".

Således beror det rettslige vurderingstema på i vår sak om Eva viste til de "regler vedtaket bygger på".

Det følger av forarbeidene at vurderingen må baseres på sakens art og omfang. Således vil det variere fra sak til sak hvor vesentlig begrunnelsen trenger å være, jf. NUT 1958:3.

Spørsmålet har vært reist for Høyesterett ved flere anledninger. I dommen inntatt i Rt. 1981 s. 745 (Isene) stadfestet Høyesterett at hvor mer inngripende og komplekst vedtaket er, hvor skjerpet er kravene til begrunnelse. Uttalelsen til retten i den nevnte dom må sies å være overensstemmende med rettssikkerhetshensynet som sådan.

I nyere rettspraksis er det uttalt at begrunnelsen må avpasses etter hvor inngripende vedtaket er, jf. Rt. 2011 s. 111.

De ovennevnte dommene har overføringsverdi til vår sak, ettersom de gir en veiledning for hvor terskelen til begrunnelse skal være. Dommene regulerer også samme rettsspørsmål som vi står ovenfor i vår sak.

I den foreliggende saken var begrunnelsen for vedtaket at kommunen ikke hadde kapasitet til å følge opp saken, og at det derfor ikke vil bli foretatt ulovlighetsoppfølging. Sett i lys av at saken gjelder byggingen av et skur som hindrer utsikten til Peder, taler sakens art for at vedtaket ikke er særlig inngripende i Peders rettigheter. Dette taler i favør at Eva har vist til de "regler vedtaket bygger på".

Dette synet underbygges av at oppgaven forutsetter at det skal legges til grunn at oppføringen av skuret er et tiltak av "mindre betydning".

På den annen side har ikke Eva ved siden begrunnelse vist til "de regler vedtaket bygger på". Det eneste som fremkommer av faktum er at Eva uttalte at de ikke hadde kapasitet til å følge opp saken, og at det derfor ikke vil bli foretatt noen ulovlighetsoppfølging. Momentet må tillegges betydelig vekt.

Samtidig fremkommer det at unntaket er med mindre "parten kjenner reglene". I vår sak kan det se ut til at Peder kjenner til reglene og er klar over sin rettsstilling, således taler det i favør at Eva ikke trengte å vise til de regler vedtaket bygger på. Momentet må tillegges nevneverdig vekt, ettersom faktum ikke er helt sikkert ved dette punktet.

Videre fremgår det av annet punktum i bestemmelsen at i den utstrekning det er "nødvendig" for å sette parten i stand til å forstå vedtaket, skal begrunnelsen også gjengi innholde av reglene eller den problemstilling vedtaket bygger på.

I vår sak er faktumet at Peder sendte en ny klage, hvor han hevdet at kommunen ikke hadde saksbehandlet hans klage på manglende ulovlighetsoppfølging riktig. Mens Eva på sin side hevdet igjen at han ikke hadde klagerett. Således taler dette forholdet klart i retning av at Peder ikke var i stand til å forstå sin rettsstilling og i lys av det ville det vært "nødvendig" for parten at Eva skulle gjengi innholdet av reglene eller den problemstilling vedtaket bygger på.

Videre er det et spørsmål om "de faktiske forhold" er nevnt, jf. fvl. § 25 (2).

In casu må det sies at på den ene siden har ikke Eva begrunnet "de faktiske forhold" for saken, ettersom bakgrunnen for å kunne hevde at det ikke vil bli foretatt noen ulovlighetsoppfølging er at det ikke er at saken er av "mindre betydning" og at det ikke er et "enkeltvedtak". Eva har ikke begrunnet noen av disse forholdene.

Samtidig kan det sies at på den annen side har Peder selv definert "de faktiske forhold", ettersom han henviste til plan- og bygningsloven § 32-1. Momentet kan ikke tillegges særlig mye vekt, ettersom det er åpenbart at Peder ikke kjente sin rettsstilling.

I bestemmelsens (3) kan det utledes at forvaltningsorganet bør nevne de "hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn".

En alminnelig tolkning av ordlyden er at det ikke er å anse for en pliktregel, men at god forvaltningsskikk og en forsvarlig saksbehandling innebærer at forvaltningen bør gjøre rede for de hensyn som har vært avgjørende.

Den ovennevnte forståelsen av ordlyden er videre presisert i lovens forarbeider og er alminnelig antatt i juridisk teori.

Sett i lys av at Peder er usikker på sin rettsstilling og hevder at han kan klage igjen, ettersom han følte seg svært dårlig behandlet av Lillevik kommune, taler god forvaltningsskikk for at Eva burde nevnt de "hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn".

Etter en helhetsvurdering av de ulike sider ved saken taler de beste grunner for at kommunen ikke har begrunnet vedtaket godt nok. Rettsvirkningene av det er følgelig at Peder har klagerett på kommunens behandling av saken, ettersom begrunnelsen ikke er overensstemmende med lovens krav.

Konklusjonen er at Peder har klagerett på kommunens behandling av saken.

Ord: 904

5 Del II - Teori

Redegjør for hovedhensynene for og imot et legalitetsprinsipp i forvaltningsretten.

Skriv ditt svar her

1. Innledning

I den foreliggende oppgaven vil det redegjøres for hovedhensynene for og imot et legalitetsprinsippet i forvaltningsretten. Legalitetsprinsippet er forankret i Grl. § 113 og kan forklares overordnet med at styresmaktene må ha hjemmel i lov for å kunne avgjøre en rettsavgjørelse.

Videre vil det blir gått inn på legalitetsprinsippetets betydning, det rettslige grunnlaget, etterfulgt av hva som er det legislative hensynet bak prinsippet, før det til slutt blir redegjort for hovedhensynene for og imot legalitetsprinsippet.

2. Legalitetsprinsippetets betydning

Begrepet "legalitetsprinsippet" kan forklares som at forvaltningen og styresmaktene må ha hjemmel i lov for å kunne fatte rettsavgjørelser som vil ha påvirkning ovenfor den enkelte borger. Mao er en antitetisk tolkning at dersom det ikke foreligger hjemmel i lov, har heller ikke styresmaktene, samt forvaltningsorganet noe rett til å foreta rettsavgjørelser.

3. Rettslig grunnlag

Som så vidt nevnt ovenfor er legalitetsprinsippet forankret i Grl. § 113. Det fremgår av bestemmelsen at styresmaktene må ha "grunnlag i lov" for å gripe inn overfor borgerne.

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden er at prinsippet ivaretar forutberegnelighet til borgerne. Forutberegnelighet er et viktig prinsipp innenfor forvaltningen som ivaretar borgernes rettsikkerhet.

Bakgrunnen for at legalitetsprinsippet er hjemlet med i grunnloven er for å fastsette den sterke rettsstillingen prinsippet har i norsk rett og lovgivning. Grunnloven er en generell lovgiving som er mer overordnet de andre norske lover, mens lex specialis lover ivaretar dette prinsippet.

Forvaltningsretten er et rettsområde som ivaretar legalitetsprinsippet. Mao betyr det at når forvaltningsorganer skal fatte rettsavgjørelser må de ha hjemmel i lov for å kunne overholde prinsippet om forsvarlig saksbehandling. Rettsvirkningen av at de ikke overholder legalitetsprinsippet blir at rettsavgjørelsen ikke blir ansett gyldig.

Et praktisk eksempel på hvordan legalitetsprinsippet fungerer i den norske rett kan illustreres ved dommen inntatt i Rt. 1995 s. 530.

I høyesterettsdommen inntatt i Rt. 1995 s. 530 (Fjordlaks) oppsummerte retten legalitetsprinsippet slik; "kravet til lovhjemmel må nyanseres blant annet ut fra hvilket område en befinner seg på, arten av inngrepet, hvordan det rammer og hvor tyngende det er ovenfor den som rammes". Saken gjaldt spørsmålet om fiskeoppdretternes salgslag gyldig kunne treffe et vedtak om trekk pålydende kr. 5 pr kilo ved førstehåndsomsetningen av laks, til finansiering av en ny fryseordning for laks til å opprettholde balansen mellom etterspørsel og tilbud. Retten kom frem til at vedtaket var gyldig, ettersom det hadde sin hjemmel i lov.

Således må dommen sies å gi en god illustrasjon på hvor stor betydning legalitetsprinsippet har, ettersom vedtaket i den nevnte sak ble kjent gyldig på grunn av at vedtaket hadde

hjemmel i lov.

4. Legislative hensyn

Det legislative hensynet bak legalitetsprinsippet er rettssikkerhetshensynet til borgerne. Mao er formålet bak legalitetsprinsippet å sikre korrekte og forutberegnelige avgjørelser, slik at det skal kunne være enkelt for borgerne å kjenne sin rettsstilling, samt få korrekte avgjørelser. Videre har rettssikkerhetshensynet ulike prinsipper ved seg som blant annet offentlighetsprinsippet. Dette prinsippet ivaretar igjen hensynet til demokratiet, kontroll og rettssikkerhet.

Alle disse ulike hensynene som forvaltningen følger har med legalitetsprinsippet og prinsippet med å styrke det norske samfunn.

5. Hovedhensynene for legalitetsprinsippet i forvaltningsretten

Som så kort nevnt ovenfor er hovedhensynet for legalitetsprinsippet rettssikkerhetshensynet. Mao hensynet til at forvaltningen skal kunne sikre korrekte og forutberegnelige avgjørelser. Dette er helt overordnet innenfor forvaltningsretten. At legalitetsprinsippet er lovhjemlet i Grunnloven må sies å gi en konsis indikasjon på hvor sterkt prinsippet står seg i norsk forvaltningsrett.

Rettssikkerhetshensynet som sådan er vanskelig å helt definere. Men det handler om å sikre korrekte og forutberegnelige avgjørelser med hensyn til demokratiet. Mao vil det si at

Forutberegnelighet er som nevnt et viktig prinsipp for at borgerne skal kunne kjenne sin rettsstilling og ha tillit til at forvaltningen treffer korrekte avgjørelser (tillitsprinsippet). For de ulike forvaltningsorganer er tillitsprinsippet helt essensielt for å klare å overholde en forsvarlig saksbehandling, og for å utøve den myndighet dem har.

Et annet hensyn for legalitetsprinsippet kan sies å være at den ivaretar borgernes rettigheter og interesser på en hensiktsfull måte, ettersom den i forvaltningsloven ivaretar at partene har klageadgang, krav på utredning, krav på begrunnelse, krav på offentlighet, jf. offentlighetslova osv... Således må interessene til borgerne og deres rettssikkerhet sies å være et av hovedhensynene bak legalitetsprinsippet.

Også private interesser må sies å bli ivaretatt av legalitetsprinsippet. Det kan blant annet utledes av kapittel III i forvaltningsloven.

6. Hovedhensynene imot legalitetsprinsippet i forvaltningsretten

Et av hovedhensynene imot legalitetsprinsippet er at det kan føre til urimelige avgjørelser. Mao avgjørelser som ikke er overensstemmende med tiden eller rimelighetsbetraktninger. Et illustrert eksempel kan være en lov som er ute av tiden og hvor rettsbildet kan sies å ha vært i en vesentlig endring (utdatert). Ved slike tilfeller vil legalitetsprinsippet kunne være et anker for at det blir truffet en mer rimelig avgjørelse i takt med tiden. I lys av det presenterte eksempelet har man sett ved flere anledninger at domstolene har vært prejudikat for hvordan rettsregler skal tolkes, og hvor loven har blitt oppdatert etter rettsavgjørelser. Ved legalitetsprinsippet vil ikke dette være mulig, ettersom styresmaktene, samt forvaltningsorganer må ha hjemmel i lov for å kunne treffe rettsavgjørelser. Således er en alminnelig tolkning at legalitetsprinsippet kan svekke domstolenes adgang til å definere og utvikle rettstilstanden.

Et eksempel på en dom som har vært med å bidratt på å styrke lovgivingene av forbrukere er dommen inntatt i Rt. 2013 s. 388 (Røeggen). Man kan se en tydelig utvikling på at dommen har gitt forbrukervernet ytterligere anerkjennelse i den norske lovgivning. Overføringsverdien fra eksempelet med den nevnte dom, er hvordan legalitetsprinsippet kan være en svekkelse

for domstolens adgang til å definere å utøve gjeldende rett. Selv om det som kommer frem i dommen vil bli lovregulert i senere tid, vil det ta tid og være med på å svekke at loven er overensstemmende med tiden.

7. Oppsummering

Oppsummert er legalitetsprinsippet lovregulert i Grunnloven. Dette tilsier hvor sterk rettsstilling prinsippet har hos styresmaktene, samt forvaltningsorganer. Betydningen av legalitetsprinsippet er at styresmaktene må ha hjemmel i lov for å kunne avgjøre rettsavgjørelser (blant annet vedtak etter forvaltningsloven). Hovedhensynene for legalitetsprinsippet er rettssikkerhetshensynet, tillitshensynet, forutberegnelighetshensynet, samt interessene til borgerne.

På den andre siden er hovedhensynene mot legalitetsprinsippet at domstolene ikke på tilsvarende måte kan være med på å sette gjeldene rett, som de ellers ville kunne. Et annet mothensyn er således at loven ikke alltid vil gjenspeile hva som er rimelig i enhver sak.

Alt i alt synes legalitetsprinsippet å fungere bra i norsk forvaltningsrett, ettersom det sikrer borgerne en saklig og forsvarlig saksbehandling.

Ord: 1071